

Vraag nr. 76
van 26 januari 2001
van mevrouw SONJA BECQ

Scheidingsbemiddeling – Centra voor algemeen welzijnswerk

Vanuit verschillende hoeken en recentelijk ook naar aanleiding van een interview met iemand van de Jo-lijn blijkt dat vooral rond echtscheiding veel adviesvragen worden gesteld.

1. Welke instanties, dienstverleners op Vlaams niveau – naast advocaten – staan ter beschikking van mensen met vragen over echtscheiding(procedures) en de gevolgen hiervan voor zichzelf en voor hun kinderen (verwerking van echtscheidingsproces), hulp bij co-ouderschap, ... ?
2. In welke mate spelen centra voor algemeen welzijnswerk hierin een rol ?

Antwoord

1. Naast advocaten, notarissen en personen die binnen een privé-praktijk bemiddelen, zijn het voornamelijk de centra voor algemeen welzijnswerk die ter beschikking staan van mensen met vragen over echtscheiding(sprocedures). Naast relatietherapie is scheidingsbemiddeling een vorm van hulpverlening in deze problematiek.

In wetenschappelijke literatuur met betrekking tot de effecten van scheiding op kinderen wordt vaak verwezen naar de mogelijkheden van scheidingsbemiddeling. Via scheidingsbemiddeling zou kunnen worden vermeden dat kinderen zich geklemd voelen in het ouderlijk conflict. Uit evaluatieonderzoek van scheidingsbemiddeling blijkt dat zelfs wanneer de ouders geen akkoord bereiken, scheidingsbemiddeling toch een positieve weerslag heeft op hun zelfwaardering.

Scheidende ouders zijn minder ontvankelijk voor de mening en behoeften van hun kinderen. Veel scheidende ouders komen er niet toe met hun kinderen over de scheiding te praten, of de scheiding uit te leggen. Scheidingsbemiddeling helpt ouder- en partnerrol te ontkoppelen en kan de kinderen een positief voorbeeld van conflictantering geven.

Via scheidingsbemiddeling kan worden getracht ouderlijke conflicten op een constructieve manier te hanteren, met aandacht voor de wensen

van het kind, dat meestal loyaal wil blijven ten aanzien van beide ouders. De bemiddelaar maakt met de ouders een werkbaar ouderschapsplan op, waarin de wensen en behoeften van het kind voldoende gegarandeerd zijn. Hij/zij stimuleert de ouders om stil te staan bij de beleving en de eventueel uitgesproken meningen van het kind. Zo kunnen ouders afspreken dat ze vermijden hun toekomstige meningsverschillen op zo'n manier te laten escaleren dat het kind erin geklemd geraakt.

Beslissingen die ouders zelf opgebouwd hebben, worden beter nageleefd. Vaders die beseffen dat ze inspraak hebben in de regelingen in verband met hun kinderen blijven na een scheiding meer actief betrokken op hun opvoeding.

Humanisering, vereenvoudiging, blijvende zorg en verantwoordelijkheid van scheidende ouders voor hun kinderen waren de uitgangspunten bij de herziening van de scheidingswet in 1994 en de wet op het co-ouderschap van 1995. In die discussie werden de mogelijkheden van scheidingsbemiddeling aangekaart. Via scheidingsbemiddeling kan aan ouders die kiezen voor een gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, een onderhandelingscontext worden geboden om hun gezag-co-ouderschap een werkbare invulling te geven. Zonder deze context is de kans reëel dat de nieuwe wet op de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag dode letter blijft.

2. Er bestaat in het algemeen welzijnswerk, zoals reeds vermeld, een ruim aanbod van centra die scheidingsbemiddeling aanbieden. Zij garanderen, door hun laagdrempeligheid en ruime toegankelijkheid dat het een dienstverlening betreft aan alle mensen. Een brede bevolkingslaag wordt bereikt. Er worden bij de cliënten geen specifiek scholingsniveau of verbaal-communicatieve vaardigheden verondersteld. Niettemin dient er extra aandacht te gaan naar groepen die toch moeilijker te bereiken zijn, in casu kansarmen en migranten. Het kenbaar maken van scheidingsbemiddeling dient nog duidelijker op hen te worden gericht.

In het kader van de preventieve opdracht van het algemeen welzijnswerk vertegenwoordigt scheidingsbemiddeling eveneens een belangrijke functie. Deze alternatieve vorm van conflictoplossing werkt preventief en toekomstgericht, doordat ze mensen leert om constructief meningsverschillen te hanteren. Op die manier voorkomt men dat kinderen de inzet en/of de dupe worden van de scheiding van hun ouders,

en dat zij en/of hun ouders een meer langdurige of intensieve begeleiding of therapie behoeven.

toegankelijkheid en de laagdrempeligheid van eerstelijnhulpverlening.

De werkingen "gezins- en relationeel ambulant welzijnswerk" binnen de centra beschikken over een ruime deskundigheid in de psychosociale hulpverlening aan individuen en gezinnen met relationele problemen, in dit geval (echt)scheidingen, en in bemiddeling. Ook al is scheidingsbemiddeling een specifieke methodiek, het sluit aan bij een thema waarrond reeds lang heel wat ervaring is opgebouwd, en dit binnen verschillende disciplines. De link met relatietherapie is daarbij zinvol. Het biedt cliënten die opteren voor scheidingsbemiddeling en tijdens die bemiddeling beslissen om hun relatie opnieuw een kans te geven, de mogelijkheid om in een bekende setting relatietherapie te volgen. Anderzijds kan een koppel dat tijdens een relatietherapie de beslissing neemt tot scheiden, indien gewenst, onmiddellijk worden doorverwezen naar een scheidingsbemiddelaar. De ondersteuning van individuen in hun beslissingsproces en het begeleiden van de verwerking van de scheiding, zijn eveneens aspecten van het gezins- en relationeel welzijnswerk waar een ruime ervaring en knowhow werden ingebouwd.

Overigens kunnen ook kinderen, adolescenten en alle betrokkenen die met een scheiding worden geconfronteerd, worden opgevangen. De centra bieden dus de mogelijkheid om de sociale gevolgen van de scheiding op te vangen en de nazorg te garanderen. Binnen deze context betekent scheidingsbemiddeling een zinvolle complementaire methodiek. De aanwezigheid van een multidisciplinair team en andere werksoorten in de centra (jongerenhulpverlening, justitiële hulp, ...) biedt niet alleen aan cliënten mogelijkheden, het heeft ook voor de bemiddelaar het voordeel ruggeleuning te kunnen krijgen vanuit de andere disciplines. In het opmaken van ouderschapsplannen hebben scheidingsbemiddelaars in het algemeen welzijnswerk een grote deskundigheid opgebouwd. Hierbij wordt vertrokken van de visie over ouderschap dat men wel als partner kan scheiden, maar steeds ouder blijft van zijn/haar kind. Beide ouders blijven verantwoordelijk voor en betrokken bij de opvoeding van hun kind(eren) over de scheiding heen.

Tot slot dient te worden gezegd dat in het algemeen welzijnswerk sociale tarieven worden gehanteerd voor scheidingsbemiddeling. Deze dienstverlening, aangepast aan ieders financiële mogelijkheden, is inherent aan de algemene